

3) для підвищення міри накопичення важких металів в надземній біомасі рослини слід застосовувати ефектори фітоекстракції, які за рахунок утворення міцних водневих зв'язків усередині комплексних сполук з металами підвищуватимуть їх рухливість в ґрунті, що особливо актуально для таких високобуферних ґрунтів, як чорноземи;

4) очищення ґрунту слід проводити до відповідності вмісту важких металів у відновленому ґрунті нормам ГДК.

Науковий керівник – Прокопенко Н.В., доц., к.б.н.

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ВИЗНАЧЕННЯ ОБСЯГУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РІВНЯ ДЕТАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДЛЯГАЄ ВКЛЮЧЕННЮ ДО ЗВІТУ ІЗ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

Доповідач – Панова О.В., асп.

Науковий керівник – Желновач Г.М., доц., к.т.н.,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Україна

Lpanova184@gmail.com

Процедура оцінка впливу на довкілля в Україні у євроінтеграційному вимірі має важливе значення, для забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України. Тому аналіз її та удосконалення є необхідним та актуальним.

Проаналізувавши матеріали оцінки впливу на довкілля в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля, виявили подання неякісних звітів з оцінки впливу на довкілля (далі – Звіт) суб'єктами господарювання. Слід зазначити, що прогалиною є відсутність регламентації розроблення, підготовка та оформлення звіту. Стаття 6 Закону визначає тільки загальну структуру звіту з ОВД, і ніяким чином не регламентує підготовку та якість звіту [1].

З огляду на результати представлено аналізу та усунення недоліків процедури оцінки впливу на довкілля, пропонуємо розробити методологічні рекомендації для практичного впровадження і застосування в процедурі оцінки впливу на довкілля.

Ключові слова: оцінка впливу на довкілля, екологічна безпека, Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля, планована діяльність, раціональне використання природних ресурсів, охорона навколишнього природного середовища.

Мета статті. Представити методологічні рекомендації для розробки звіту з оцінки впливу на довкілля та їх практичне запровадження, застосування в процедурі оцінки впливу на довкілля.

Основні результати дослідження.

Слід зазначити, що основним документом процедури оцінки впливу на довкілля є звіт з оцінки впливу на довкілля. І від його наповнення залежить висновок з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності. Як показав проведений аналіз звітів, якщо звіт неякісний та повністю не наповнений потрібною інформацією, тим суворіші екологічні умови висновку під час підготовчих, будівельних робіт, планованої діяльності та післяпроектного моніторингу. Або взагалі недопустимість провадження планованої діяльності. Це говорить про відсутність кваліфікованих фахівців в галузі охорони навколишнього природного середовища та про відсутність методологічних рекомендацій для складання звіту з оцінки впливу на довкілля.

Недопустимості провадження планованої діяльності можливо уникнути при розробленні якісного, повного, обґрунтованого звіту з відображеними впливами конкретної планованої діяльності на компоненти довкілля.

Ураховуючи вищезазначене, представляємо розроблені методичні рекомендації для визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягають включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля. Будемо сподіватися, що зазначена інформація буде актуальною та потрібною, як для державних органів, суб'єктів господарювання, розробників звітів з ОВД так і для громадськості.

Першочерговою етапом є визначення самим суб'єктом господарювання чи підлягає його планована діяльність процедурі оцінки впливу на довкілля. В статті 3 Закону визначено, яка планована діяльність підлягає процедурі оцінки впливу на довкілля і до якої категорії відноситься [1]. Також слід не забувати про постанову Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 № 1010 «Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля» відповідно до цих критеріїв визначається планована діяльність, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля [2].

Наступним етапом є підготовчі роботи з визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля.

Підготовчі роботи, це перш за все:

1. Укладання угоди. Замовник (в нашому випадку це суб'єкт господарювання) та Виконавець (розробник звіту з оцінки впливу на довкілля) укладають угоду (договір) стосовно проведення процедури оцінки впливу на довкілля. В якій визначають обсяг звіту, кількість додатків, лабораторні дослідження (у разі потреби), терміни проведення процедури, вартість робіт, доступ до інформації

суб'єкта господарювання, конфіденційність та інше. У разі необхідності визначити спеціалізовану організацію, яка буде здійснювати польові (лабораторні) дослідження та укладання договору. Після чого Замовник надає вихідну інформацію стосовно об'єкту планованої діяльності. Зазначимо, що є вихідною інформацією – це географічні, геологічні дані, інформація про попередню діяльність та території об'єкті, дозвільно-погоджувальна, земельна документація, карти, генеральні плани попередньої діяльності, аерокосмічні знімки.

2. Збір та аналіз інформації про об'єкт, плановану діяльність. Виконавець повинен підготувати план проведення процедури оцінки впливу на довкілля та проаналізувати вихідну інформацію надану Замовником.

3. Натурне обстеження об'єкту (здійснюється відповідно до угоди). Метою якого є ідентифікувати видимі прояви забруднення компонентів навколишнього природного середовища (грунтів, поверхневих вод, зелених насаджень), ідентифікувати знаходження на території рослин/тварин, які знаходяться під загрозою зникнення, занесені до Червоної (Зеленої) книг України види тварин і рослин підлягають особливій охороні, виявлення джерел забруднень (скидів/викидів), ідентифікувати функціональне призначення прилеглих територій сусідніх територій з чотирьох сторін, обстежити інфраструктуру території та наявність її та її стан (каналізація, водопровід, водні свердловини, ливнева/дошова каналізація, очисні споруди, дороги та дорожнє покриття), ідентифікувати місця збирання, зберігання та поводження з відходами.

4. Відбір проб, аналіз та проведення лабораторних досліджень. Як зазначалося раніше проводяться за потреби. Спеціалізованою організацією проводяться лабораторні дослідження відбору проб у встановленому порядку та відповідно до угоди. Звіт (інформація) про результати лабораторних досліджень додаються до звіту з оцінки впливу на довкілля.

5. Після чого відбувається наповнення та складання самого звіту з оцінки впливу на довкілля. Який в кінці обов'язково засвідчується інформацією про розробника: зазначається освітній рівень, диплом, ВНЗ, кваліфікації, сертифікації, досвід роботи в сфері охорони навколишнього природного середовища, підпис та обов'язково печатка підприємства розробника, який приймав участь у розробленні звіту. Рекомендується складати звіт з ОВД не менше 3 кваліфікованими спеціалістами для об'єктивного оцінювання впливів на компоненти довкілля.

Даний етап є найбільш відповідальним та клопітливим. Адже відповідно до вимог статті 6 Закону, суб'єкт господарювання при підготовці звіту з оцінки впливу на довкілля несе відповідальність за достовірність інформації наведеної у звіті [1].

Висновки. Проаналізувавши звіти з ОВД Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, виявлено, що звіти є недостатньо наповнені екологічною інформацією, наведена інформація в звіті не відноситься до планованої діяльності, відсутність деяких розділів звіту з ОВД та неоцінені впливи планованої діяльності на

компоненти довілля. Для вирішення проблеми наповнення звіту з ОВД нами представлені рекомендації для методологічного супроводу визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту із оцінки впливу на довкілля. Цей етап має важливе значення в процедурі оцінки впливу на довкілля, адже з нього починається наповнення звіту з ОВД. Нами надано рекомендація з цього починати, де брати екологічну інформацію і яким чином її узагальнювати для складання звіту з ОВД. Ураховуючи, що даний етап є перед звітним то доцільним є подальше вивчення зазначеної теми.

Перспективи подальшого дослідження. Удосконалення процедури оцінки впливу на довкілля шляхом розроблення методичних рекомендацій для складання звіту з оцінки впливу на довкілля відповідно до природоохоронного законодавства України, вимог Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Про оцінку впливу на довкілля Закон України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.

2. Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля [Електронний ресурс] // постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2017 р. № 1010. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-%D0%BF>.

ЭКОЛОГО-ХИМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДОМЕННЫХ ШЛАКОВ В ПРОИЗВОДСТВЕ ПОРТЛАНДЦЕМЕНТА И ШЛАКОПОРТЛАНДЦЕМЕНТА

*Докладчик – Пелешенко В.А., ст.,
Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, Украина
dist2019d1315@mail.ru*

Доменные шлаки по химическому составу родственны портландцементу, поэтому рациональное использование этих дешевых продуктов в производстве вяжущих веществ давно привлекает ученых. Степень утилизации металлургических шлаков в строительстве до сих пор остается низкой. В производстве строительных материалов утилизируются только охлаждаемые гранулированные (активные стекловидные) шлаки. Кроме того, выпуск